

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI
Artur Chojecki

FK-IV.431.10.2018

Olsztyn, 2 sierpnia 2018 r.

**Szanowny Pan
Maciej Romanowski
Starosta Elbląski
ul. Saperów 14 A
82-300 Elbląg**

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), zwanej dalej „ustawą o kontroli w administracji rządowej”, przekazuję Panu treść wystąpienia pokontrolnego.

Wystąpienie pokontrolne

Kontrolę przeprowadzono w Starostwie Powiatowym w Elblągu, ul. Saperów 14 A, 82-300 Elbląg, NIP: 5782524428, REGON: 170753615.

W okresie objętym kontrolą oraz w dniu rozpoczęcia czynności kontrolnych stanowiska pełnili:

1. **Pan Maciej Romanowski** - Starosta wybrany na stanowisko w dniu 5 grudnia 2014 r. Uchwałą Rady Powiatu w Elblągu Nr II/3/2014 - *kierownik jednostki kontrolowanej*.
2. **Pan Jacek Augustynowicz** - Sekretarz, powołany na stanowisko w dniu 28 grudnia 2007r. Uchwałą Nr XI/112/07 Rady Powiatu w Elblągu i zatrudniony na podstawie umowy o pracę od dnia 1 stycznia 2009 r.
3. **Pani Agnieszka Chrzanowska** - Naczelnik Wydziału Organizacyjnego zatrudniona na tym stanowisku na podstawie umowy o pracę od dnia 12 stycznia 2015 r. (*nadzorująca bezpośrednio pracownika odpowiedzialnego za realizację zadania*)

Odpowiedzialną za realizację zadania objętego kontrolą jest Pani **Krystyna Skrzypek** Główny specjalista w Wydziale Organizacyjnym, zatrudniona na podstawie umowy o pracę od dnia 1 września 2000 r. zwana dalej „pracownikiem odpowiedzialnym za realizację zadania”.

[akta kontroli str. Nr 21]

Kontrolę przeprowadził zespół pracowników Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, Wydział Finansów i Kontroli, Oddział prowadzenia i koordynacji kontroli, w składzie:

- **Radosław Gazda** – inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu kontrolnego, legitymacja służbowa nr 21/2014, wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, upoważnienie Wojewody Warmińsko – Mazurskiego Nr FK-IV.0030.407.2018 z dnia 21 maja 2018 r.;
- **Hanna Matysiak** – inspektor wojewódzki – członek zespołu, legitymacja służbowa nr 93/2018, wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, upoważnienie Wojewody Warmińsko – Mazurskiego Nr FK-IV.0030.408.2018 z dnia 21 maja 2018 r.

[akta kontroli str. Nr 7-8]

Kontrolę rozpoczęto 11 czerwca 2018 r. i zakończono 13 czerwca 2018 r., co zostało odnotowane w Księżce kontroli Starostwa Powiatowego w Elblągu pod pozycją 5/2018.

Przedmiotem kontroli była ocena realizacji w okresie od 31 sierpnia 2015 r. (tj. od dnia wejścia w życie postanowień ustawy dot. przedmiotu kontroli) do dnia kontroli, tj. do 11 czerwca 2018 r. zadania zleconego z zakresu administracji rządowej polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej na podstawie ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej i edukacji prawnej (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 2030 ze zm.), zwanej dalej „ustawą”, w zakresie dot. przygotowania organizacyjnego powiatu elbląskiego do wykonywania tego zadania oraz kontrola lokali, w których usytuowane są punkty nieodpłatnej pomocy prawnej i obowiązków informacyjnych z tym związanych.

[akta kontroli str. Nr 1, 9-28]

Ponadto, przedmiotem kontroli była ocena dokonywania przez Powiat Elbląski analizy funkcjonowania nieodpłatnej pomocy prawnej, zwłaszcza w kontekście zasadności utrzymywania dotychczasowej lokalizacji punktów nieodpłatnej pomocy prawnej oraz potrzeby podjęcia działań, które upowszechnią wśród mieszkańców wiedzę o możliwości uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej w punktach nieodpłatnej pomocy prawnej i ich lokalizacji.

Bieżąca kontrola była pierwszą kontrolą z tego zakresu przeprowadzoną w Starostwie Powiatowym w Elblągu. Kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 2 pkt 1 i art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092) oraz art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 2234) w związku z art. 8 ust. 1 ustawy.

Zarządzeniem Nr 34/2015 Starosty Elbląskiego z dnia 29 grudnia 2015 r. zmieniającym zarządzenie Nr 18/2013 Starosty Elbląskiego z dnia 30 października 2013 roku w sprawie wprowadzenia Regulaminów wewnętrznych wydziałów/komórek organizacyjnych w Starostwie Powiatowym w Elblągu, wprowadzono w Regulaminie Wewnętrznym Wydziału Organizacyjnego zapisy w zakresie zapewnienia prawidłowej realizacji zadań wynikających z ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej.

Kontrolowane zadanie w Starostwie Powiatowym w Elblągu realizuje 1 pracownik. Realizacja w/w zadania zajmuje pracownikowi przeciętnie 1-1,5 dnia w miesiącu (8-12 godzin). Stosunek zadania objętego kontrolą do pozostałych zadań realizowanych przez pracownika wynikających z zakresu czynności stanowi 5 procent.

Zakres czynności pracownika odpowiedzialnego za realizację zadania zawierał zapisy dotyczące prowadzenia spraw wynikających z ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej.

Uchwałą Nr 5/2016 Zarządu Powiatu w Elblągu z dnia 10 lutego 2016 r., przyjęto Regulamin Organizacyjny Starostwa Powiatowego w Elblągu, zgodnie z którym koordynowanie zadań wynikających z ustawy należy do zadań Wydziału Organizacyjnego.

[akta kontroli str. Nr 33-47,512-514]

Starosta Powiatu upoważnił Sekretarza Powiatu oraz pracownika odpowiedzialnego za realizację zadania do udzielania informacji/wyjaśnień oraz potwierdzania za zgodność z oryginałem i okazywania dokumentów udostępnionych w czasie trwania czynności kontrolnych.

[akta kontroli str. Nr 48-49]

Z informacji przekazanych przez Starostę Elbląskiego wynika, że w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 r. we wszystkich punktach nieodpłatnej pomocy prawnej na terenie Powiatu udzielono łącznie **452** porady prawne. W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r. – **516** porad prawnych, a w 2018 roku do dnia 30 kwietnia – **163** porady prawne

[akta kontroli str. Nr 6]

Na podstawie ustaleń kontroli działalność jednostki kontrolowanej ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami**. Powyższa ocena wynika z następujących ustaleń i ocen dokonanych w poszczególnych obszarach (zagadnieniach) objętych kontrolą:

1) Zawarcie porozumień z gminami – art. 9 ust. 1 ustawy, art. 26 ust. 1 ustawy.

Zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy zadanie polegające na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej jest zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej realizowanym przez powiat w porozumieniu z gminami albo samodzielnie. Stosownie do art. 9 ust. 1 ustawy, powiat, realizując zadanie, o którym mowa w art. 8 ust. 1, może zawierać porozumienia z gminami na obszarze tego powiatu, określające w szczególności:

- 1) gminne lub powiatowe lokale, w których będą usytuowane punkty nieodpłatnej pomocy prawnej;
- 2) harmonogram wskazujący dni i godziny, w których będzie udzielana nieodpłatna pomoc prawna;
- 3) zasady współpracy w zakresie zapewnienia warunków lokalowych adwokatom i radcom prawnym udzielającym nieodpłatnej pomocy prawnej.

W 2016, 2017 jak i 2018 r. Powiat Elbląski realizował zadania określone w art. 8 ust. 1 ustawy samodzielnie i **nie zawierał porozumień z gminami** (art. 9 ust.1 ustawy).

[akta kontroli str. Nr 6]

Stosownie do art. 8 ust. 2 ustawy, na każdy powiat przypada liczba punktów nieodpłatnych porad prawnych odpowiadająca mnożnikowi zdefiniowanemu w art. 20 ust. 4 ustawy, zgodnie z którym Starostwo Powiatowe w Elblągu zobowiązane było uruchomić 2 punkty nieodpłatnej pomocy prawnej z tego: 1 prowadzony samodzielnie, w którym pomoc prawną świadczyć powinni adwokaci i radcowie prawni (art. 10 ust. 1 pkt 2 ustawy); 1 powierzony przez powiat organizacji pozarządowej, wyłonionej w otwartym konkursie ofert (art. 11 ust. 1 i 2 ustawy). W latach 2016-2018, na terenie Powiatu Elbląskiego utworzono łącznie 2 punkty nieodpłatnej pomocy prawnej, usytuowane następująco:

1. Punkt prowadzony przez Powiat Elbląski zlokalizowany w siedzibie Starostwa Powiatowego w Elblągu, ul. Saperów 14 A, III piętro, pok. 304, 82-300 Elbląg.
2. Punkt prowadzony przez organizację pozarządową, zlokalizowany w Pasłęku przy ul. Wojska Polskiego 14 (Filia Starostwa Powiatowego w Elblągu).

[akta kontroli str. Nr 6]

Zgodnie z obowiązkiem informacyjnym, wynikającym z art. 9 ust. 2-3 ustawy, na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Starostwa Powiatowego w Elblągu udostępniono informację o adresach lokali, w których były i są usytuowane punkty nieodpłatnej pomocy prawnej oraz harmonogramy udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej w tych punktach, tj.:

1. Punkt prowadzony przez Powiat Elbląski zlokalizowany w siedzibie Starostwa Powiatowego w Elblągu, ul. Saperów 14 A, III piętro, pok. 304, 82-300 Elbląg.
Harmonogram pracy punktu w latach 2016-2018, poniedziałek-piątek 8¹⁵-12¹⁵, porad prawnych udzielali radcowie prawni;
2. Punkt prowadzony przez organizację pozarządową, zlokalizowany w Pasłęku przy ul. Wojska Polskiego 14 (Filia Starostwa Powiatowego w Elblągu)
Harmonogram pracy punktu w latach 2016-2017, poniedziałek-piątek 9⁰⁰-13⁰⁰, w 2018 roku: poniedziałek, wtorek, czwartek i piątek 9⁰⁰-13⁰⁰, środa 13⁰⁰-17⁰⁰. Porad prawnych udzielali radcowie prawni.

Zarówno w 2016, 2017 i 2018 roku, w ww. punktach pomoc prawna była udzielana w przeciętnym wymiarze 5 dni w tygodniu przez co najmniej 4 godziny dziennie, tj. zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy.

[akta kontroli str. Nr 6, 526-527]

2) Zawarcie porozumień z okręgowymi radami adwokackimi oraz radami okręgowych izb radców prawnych – art. 10 ustawy, art. 26 ust. 2 ustawy.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy, powiat corocznie zawiera z okręgową radą adwokacką i radą okręgowej izby radców prawnych właściwymi dla siedziby władz powiatu

porozumienia w sprawie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej na obszarze tego powiatu, określające w szczególności:

- 1) liczbę adwokatów i radców prawnych, którzy będą udzielać nieodpłatnej pomocy prawnej na obszarze powiatu, z uwzględnieniem potrzeby zapewnienia równomiernego udziału adwokatów i radców prawnych w wykonywaniu tego zadania;
- 2) zobowiązanie okręgowej rady adwokackiej lub rady okręgowej izby radców prawnych do imiennego wskazywania odpowiednio adwokatów lub radców prawnych oraz ich zastępców, którymi są adwokaci lub radcowie prawni, wyznaczonych do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej w ramach harmonogramu, o którym mowa w art. 9 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2;
- 3) zasady wynagradzania adwokatów i radców prawnych udzielających nieodpłatnej pomocy prawnej;
- 4) zasady wykorzystania urządzeń technicznych w punkcie nieodpłatnej pomocy prawnej.

Z art. 10 ust. 2 wynika, że w przypadku niezawarcia porozumienia do dnia 30 listopada roku poprzedzającego rok, którego dotyczyłoby to porozumienie, starosta przekazuje dziekanom informacje, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 1 i 2 albo ust. 2. Na podstawie tych informacji dziekan okręgowej rady adwokackiej lub dziekan rady okręgowej izby radców prawnych wskazuje odpowiednio adwokatów lub radców prawnych, wyznaczonych do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej.

Do porozumień w sprawie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej w 2016 r. zastosowanie miał art. 26 ust. 2 i 3 ustawy. Art. 26 ust. 2 ustawy stanowi, że porozumienia, o których mowa w art. 10, są zawierane do dnia 31 października 2015 r. Zgodnie z art. 26 ust. 3 ustawy, okręgowa rada adwokacka lub rada okręgowej izby radców prawnych wskaże staroście odpowiednio adwokatów lub radców prawnych wyznaczonych do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej do dnia 15 listopada 2015 r. Przepisy art. 26 ustawy są przepisami przejściowymi, które miały zastosowanie do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej w 2016 r.

W celu realizacji zadania polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej w 2016 r. Starosta Powiatu Elbląskiego zawarł w dniu 31 października 2015 r. porozumienie z Radą Okręgowej Izby Radców Prawnych w Gdańsku w celu wyznaczenia radców prawnych do świadczenia nieodpłatnych porad prawnych na terenie Powiatu. Porozumienie zawierało wszystkie elementy wynikające z art. 10 ust. 1 pkt 1 – 4 ustawy i zostało podpisane w terminie wynikającym z art. 26 ust. 2 ustawy.

Nie zawarł natomiast porozumienia (zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy) z okręgową radą adwokacką (ORA).

W powyższej sprawie wyjaśnień udzielił Sekretarz Powiatu Elbląskiego, cyt.: „*Realizując zapisy art. 10 ustawy, Powiat każdego roku zwracał się do Okręgowej Izby Radców Prawnych w Gdańsku z zapytaniem o zasady współpracy pomiędzy OIRP a Okręgową Radą Adwokacką w Gdańsku w zakresie wskazania przez obie instytucje radców prawnych i adwokatów realizujących nieodpłatną pomoc prawną w Powiecie Elbląskim. Zarówno w roku 2015, 2016 i 2017 OIRP i ORA zawarły wewnętrzne porozumienie, w ramach którego*

w Powiecie Elbląskim nieodpłatną pomoc prawną świadczyć mieli radcowie prawni. Na podstawie uzyskanych od OIRP oświadczeń Powiat Elbląski zawierał stosowne porozumienie wyłącznie z OIRP. Z uwagi na zawarcie porozumienia w terminie określonym ustawą, nie zachodziły przesłanki określone w art. 10 ust. 2 ustawy. W załączeniu kopia wydruku korespondencji w sprawie.”

[akta kontroli str. Nr 50-53, 512]

Z przekazanej korespondencji e-mail pomiędzy Powiatem, a Radą Okręgowej Izby Radców Prawnych w Gdańsku faktycznie wynika, iż na drodze wewnętrznych porozumień pomiędzy OIRP i ORA został sporządzony dokument w którym wykazano, że w Powiecie Elbląskim usługi w zakresie udzielania nieodpłatnych porad prawnych świadczone będą w 2016 r. tylko przez radców prawnych. Przedmiotowy załącznik podpisany został przez Wicedziekana Okręgowej Izby Radców Prawnych w Gdańsku oraz Adwokata Pana (...) upoważnionego przez Pomorską Izbę Adwokacką (zgodnie z ustawą ORA) do występowania w jej imieniu we wszelkich sprawach dotyczących nieodpłatnej pomocy prawnej. Na tej podstawie Zarząd Powiatu podpisał porozumienie tylko z Radą Okręgowej Izby Radców Prawnych w Gdańsku.

[akta kontroli str. Nr 515-518]

W celu realizacji zadania polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej w 2017 r., Zarząd Powiatu w Elblągu w dniu 9 listopada 2016 r. zawarł porozumienie z Radą Okręgowej Izby Radców Prawnych w Gdańsku, w sprawie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej na obszarze Powiatu Elbląskiego. Porozumienie zawierało wszystkie elementy wynikające z art. 10 ust. 1 pkt 1 – 4 ustawy oraz zostało zawarte w terminie wynikającym z art. 10 ust. 2 ustawy.

Nie zawarł natomiast porozumienia (zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy) z Okręgową Radą Adwokacką (ORA).

Jednocześnie należy wskazać, że w dniu 2 listopada 2016 r. Starosta Elbląski wystąpił na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy do Dziekana Pomorskiej Izby Adwokackiej w Gdańsku, z prośbą o zajęcie stanowiska w sprawie zawartego porozumienia pomiędzy OIRP i ORA dotyczącego świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej na terenie Powiatu Elbląskiego tylko przez radców prawnych. W dokumentacji przekazanej kontrolującym, nie stwierdzono odpowiedzi ORA w zakresie przedmiotowego pisma.

W dniu 2 listopada 2016 r. Wicedziekan OIRP w Gdańsku oświadczył, że zawarto porozumienie pomiędzy OIRP i ORA i w Powiecie Elbląskim nieodpłatna pomoc prawna świadczone będzie w 2017 r. tylko przez radców prawnych. Na tej podstawie Zarząd Powiatu podpisał porozumienie tylko z Radą Okręgowej Izby Radców Prawnych w Gdańsku.

[akta kontroli str. Nr 195-198, 519-522]

W celu realizacji zadania polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej w 2018 r., Zarząd Powiatu w Elblągu w dniu 13 listopada 2017 r. zawarł porozumienie z Radą Okręgowej Izby Radców Prawnych w Gdańsku, w sprawie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej na obszarze Powiatu Elbląskiego, zawierające wszystkie elementy wynikające z art. 10 ust. 1 pkt 1 – 4 ustawy. Porozumienie zostało zawarte w terminie

wynikającym z art. 10 ust. 2 ustawy.

Podobnie jak w latach poprzednich Zarząd Powiatu w Elblągu zawarł porozumienie tylko z Radą Okręgową Izby Radców Prawnych w Gdańsku (OIRP), nie zawarł natomiast porozumienia (zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy) z okręgową radą adwokacką (ORA). W dniu 25 października 2017 r. OIRP w Gdańsku oświadczyła w korespondencji e-mail, że zawarto porozumienie pomiędzy OIRP i ORA i w Powiecie Elbląskim nieodpłatna pomoc prawna świadczona będzie w 2018 r. tylko przez radców prawnych. Na tej podstawie Zarząd Powiatu podpisał porozumienie tylko z Radą Okręgową Izby Radców Prawnych w Gdańsku.

[akta kontroli str. Nr 332-335, 523]

Przekazanie przez OIRP w kolejnych latach wykazu radców prawnych, udzielających nieodpłatnej pomocy prawnej na terenie Powiatu Elbląskiego, zgodnie z podpisanymi porozumieniami.

Realizacja zadania w 2016 r.

Przedmiotowe wykazy zostały przekazane przez Okręgową Izbę Radców Prawnych w Gdańsku – pismem z 4 listopada 2015 r. (wpływ 9 listopada 2015 r.), wskazującym radcę prawnego do udzielania nieodpłatnych porad prawnych, jak również osobę zastępującą. Okręgowa Izba Radców Prawnych w Gdańsku wywiązała się z obowiązku z zachowaniem terminu określonego w art. 26 ust. 3 ustawy (15 listopada 2015 r.).

[akta kontroli str. Nr 55]

Realizacja zadania w 2017 r.

Przedmiotowe wykazy zostały przekazane przez Okręgową Izbę Radców Prawnych w Gdańsku – pismem z 15 listopada 2016 r. (wpływ 25 listopada 2016 r.), wskazującym radcę prawnego do udzielania nieodpłatnych porad prawnych, jak również osobę zastępującą. Okręgowa Izba Radców Prawnych w Gdańsku wywiązała się z obowiązku.

[akta kontroli str. Nr 199]

Realizacja zadania w 2018 r.

Przedmiotowe wykazy zostały przekazane przez Okręgową Izbę Radców Prawnych w Gdańsku – pismem z 15 listopada 2017 r. (wpływ 4 grudnia 2017 r.), wskazującym radcę prawnego do udzielania nieodpłatnych porad prawnych, jak również osobę zastępującą. Okręgowa Izba Radców Prawnych w Gdańsku wywiązała się z obowiązku.

[akta kontroli str. Nr 336]

3) Wyłonienie organizacji pozarządowej do prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej – art. 11 ust. 1, 2, 6, 11 ustawy, art. 26 ust. 4 ustawy.

Zgodnie z art. 11:

- ust. 1 ustawy, powiat powierza prowadzenie połowy punktów nieodpłatnej pomocy prawnej organizacji pozarządowej prowadzącej działalność pożytku publicznego, zwanej

dalej "organizacją pozarządową". Jeżeli na powiat przypada nie więcej niż trzy punkty nieodpłatnej pomocy prawnej, organizacji pozarządowej powierza się prowadzenie jednego punktu nieodpłatnej pomocy prawnej. W pozostałych przypadkach, jeżeli iloraz liczby punktów nieodpłatnej pomocy prawnej i liczby dwa stanowi liczbę niecałkowitą, zaokrągla się ją w górę do liczby całkowitej.

- ust.2. Organizację pozarządową wylania się corocznie w otwartym konkursie ofert, o którym mowa w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 450), zwanej dalej „ustawą o wolontariacie”.

- ust. 6. O powierzenie prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej może ubiegać się organizacja pozarządowa w zakresie, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1b ustawy o wolontariacie, która spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) posiada co najmniej dwuletnie doświadczenie w wykonywaniu zadań wiążących się z udzielaniem porad prawnych lub informacji prawnych;
- 2) przedstawi zawarte umowy lub promesy ich zawarcia z adwokatem, radcą prawnym, doradcą podatkowym lub osobą, o której mowa w ust. 3 pkt 2;
- 3) daje gwarancję należytego wykonania zadania, w szczególności przez złożenie pisemnego zobowiązania:
 - a) zapewnienia poufności w związku z udzielaniem nieodpłatnej pomocy prawnej i jej dokumentowaniem,
 - b) zapewnienia profesjonalnego i rzetelnego udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, w szczególności w sytuacji, gdy zachodzi konflikt interesów.

- ust.11. O powierzenie prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej nie może ubiegać się organizacja pozarządowa, która w okresie dwóch lat poprzedzających przystąpienie do otwartego konkursu ofert nie rozliczyła się z dotacji przyznanej na wykonanie zadania publicznego lub wykorzystała dotację niezgodnie z celem jej przyznania, jak również organizacja pozarządowa, z którą starosta rozwiązał umowę. Termin dwóch lat biegnie odpowiednio od dnia rozliczenia się z dotacji i zwrotu nienależnych środków wraz z odsetkami albo rozwiązania umowy.

Zgodnie z art. 26 ust. 4 ustawy, wybór organizacji pozarządowych, o których mowa w art. 11 ust. 1, powinien nastąpić do 15 grudnia 2015 r.

Przepisy art. 26 ustawy są przepisami przejściowymi, które miały zastosowanie do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej w 2016 r.

Z art. 11 ust. 12 wynika, że w przypadku gdy:

- 1) do dnia 30 listopada roku poprzedzającego rok, którego dotyczyłoby powierzenie prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej nie zostanie wyłoniona organizacja pozarządowa do jego prowadzenia,
- 2) starosta nie zawrze umowy z organizacją pozarządową albo rozwiąże umowę za wypowiedzeniem – stosuje się art. 10 ust. 2.

a) ROK 2016

Zarząd Powiatu w Elblągu, Uchwałą Nr 69/2015 w dniu 10 listopada 2015 r. ogłosił otwarty konkurs ofert na realizację zadania publicznego – prowadzenie w 2016 roku jednego punktu nieodpłatnej pomocy prawnej przez organizację pozarządową prowadzącą działalność pożytku publicznego.

[akta kontroli str. Nr 60-64]

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy o wolontariacie, ogłoszenie otwartego konkursu ofert powinno zawierać informacje o:

- rodzaju zadania;
- wysokości środków publicznych przeznaczonych na realizację tego zadania;
- zasadach przyznawania dotacji;
- terminach i warunkach realizacji zadania;
- terminie składania ofert;
- trybie i kryteriach stosowanych przy wyborze ofert oraz terminie dokonania wyboru ofert;
- zrealizowanych przez organ administracji publicznej w roku ogłoszenia otwartego konkursu ofert i w roku poprzednim zadaniach publicznych tego samego rodzaju i związanych z nimi kosztami, ze szczególnym uwzględnieniem wysokości dotacji przekazanych organizacjom pozarządowym i podmiotom, o których mowa w art. 3 ust. 3.

Ogłoszenie Zarządu Powiatu w Elblągu z dnia 10 listopada 2015 r., w sprawie otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego w zakresie prowadzenia przez organizację pozarządową punktu nieodpłatnej pomocy prawnej w 2016 r. zawierało ww. elementy.

[akta kontroli str. Nr 61-64]

Zgodnie z art. 13 ust. 3 ustawy o wolontariacie, otwarty konkurs ofert ogłasza się:

- w Biuletynie Informacji Publicznej;
- w siedzibie organu administracji publicznej w miejscu przeznaczonym na zamieszczanie ogłoszeń;
- na stronie internetowej organu administracji publicznej.

Informację o ogłoszeniu zamieszczono 10 listopada 2015 r. na: stronie www. powiatu elbląskiego, BIP Starostwa w Elblągu, tablicy ogłoszeń Starostwa Powiatowego. W związku z powyższym, wymogi wynikające z art. 13 ust. 3 ustawy o wolontariacie, zostały spełnione.

[akta kontroli str. Nr 67-75]

W myśl art. 13 ust. 1 ustawy o wolontariacie, organ administracji publicznej zamierzający zlecić realizację zadania publicznego organizacjom pozarządowym lub podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3, ogłasza otwarty konkurs ofert. Termin do składania ofert nie może być krótszy niż 21 dni od dnia ukazania się ostatniego ogłoszenia.

Termin do składania ofert wynikający z ogłoszenia konkursu ofert Zarządu Powiatu w Elblągu, wyznaczono na 1 grudnia 2015 r. Ogłoszenie zamieszczono w dniu 10 listopada 2015 r., w związku z powyższym obowiązek wynikający z art. 13 ust. 1 ww. ustawy został spełniony.

[akta kontroli str. Nr 67-79]

Do konkursu przystąpiły 4 organizacje:

- 1) Fundacja TOGATUS PRO BONO Olsztyn;

- 2) Instytut Aktywizacji Regionów Gdynia;
- 3) Elbląskie Centrum Mediacji i Aktywizacji Społecznej Elbląg;
- 4) Elbląska Rada Konsultacyjna Osób Niepełnosprawnych Elbląg.

[akta kontroli str. Nr 80]

W dniu 8 grudnia 2015 r., Komisja Konkursowa powołana przez Zarządu Powiatu w Elblągu, w celu zaopiniowania ofert złożonych w ramach otwartego konkursu na realizację zadania publicznego w zakresie prowadzenia przez organizację pozarządową punktu nieodpłatnej pomocy prawnej dokonała przeglądu złożonych ofert.

Oferta jednej organizacji (Instytut Aktywizacji Regionów Gdynia) nie spełniała wymogów formalnych i została odrzucona przez Komisję.

Wyboru organizacji (zaopiniowania ofert) dokonało 8 członków komisji, którzy złożyli oświadczenia o bezstronności. Podstawą wyboru organizacji była suma punktów przyznawanych przez członków komisji konkursowej na poszczególnych arkuszach oceny oferty, będących arkuszami merytorycznej oceny oferty złożonej przez organizację.

Komisja Konkursowa pozytywnie zaopiniowała ofertę złożoną przez Elbląskie Centrum Mediacji i Aktywizacji Społecznej (największa ilość przyznanych punktów).

Zarząd Powiatu w Elblągu na posiedzeniu w dniu 8 grudnia 2015 r. po zasięgnięciu opinii Komisji Konkursowej dokonał wyboru oferty ww. organizacji pozarządowej, w celu powierzenia jej prowadzenia 1 punktu nieodpłatnej pomocy prawnej. Wyłonienia organizacji pozarządowej dokonano w terminie określonym w art. 26 ust. 4 ustawy, tj. do 15 grudnia 2015 r.

[akta kontroli str. Nr 81-157]

Ogłoszenie wyników dotyczących rozstrzygnięcia ww. konkursu, zawierało wszystkie elementy, o których mowa w art. 15 ust. 2h ustawy o wolontariacie. Ogłoszenie zostało zamieszczone zarówno na stronie internetowej Powiatu Elbląskiego oraz na BIP Powiatu, jak i na tablicy ogłoszeń Starostwa Powiatowego w Elblągu, tj. zgodnie z art. 15 ust. 2j ww. ustawy.

[akta kontroli str. Nr 165-171]

Wojewoda W-M – stosownie do pisma Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. znak: DB-III-311-244/15 – wystąpił do Ministra Finansów z wnioskiem z dnia 27.10.2015 r. znak: FK-I.3111.1.173.2015 o zapewnienie finansowania zadań wynikających z ustawy w trybie art. 153 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2013 r. poz. 885 ze zm.). Minister Finansów udzielił zapewnienia, że na finansowanie zadania wynikającego z ustawy uwzględnione zostaną środki w ustawie budżetowej na rok 2016 (zaplanowane w rezerwie celowej w części 83 projektu ustawy budżetowej na rok 2016) – decyzja Ministra Finansów o zapewnieniu finansowania wydatków z dnia 29.10.2015 r. znak: FS2.412.14.2015. Wojewoda Warmińsko – Mazurski pismem z 3 listopada 2015 r., znak: FK-I.3111.2.331.2015 poinformował wszystkie powiaty z terenu województwa o zapewnieniu finansowania w 2016 r. realizacji zadania polegającego na udzielaniu

nieodpłatnej pomocy prawnej.

b) ROK 2017

Zgodnie z danymi przekazanymi 30 września 2016 r. przez Zastępcę Dyrektora Departamentu Zawodów Prawniczych i Dostępu do Pomocy Prawnej Ministerstwa Sprawiedliwości, wysokość dotacji udzielonej z budżetu państwa w 2017 r. na realizację zadania związanego z nieodpłatną pomocą prawną dla 2 punktów z terenu Powiatu Elbląskiego przedstawia się niestępująco:

- 10 434 zł – miesięczna kwota dotacji;
- 125 208 – roczna kwota dotacji.

Pismem z dnia 20 października 2016 r., znak: FK-I.3110.33.2016 poinformowano starostwa powiatowe Województwa Warmińsko – Mazurskiego o wstępnej wysokości kwot dotacji celowych, ujętych w projekcie budżetu na 2017 r., przeznaczonych na nieodpłatną pomoc prawną.

Zarząd Powiatu w Elblągu, Uchwałą Nr 70/2016 w dniu 20 września 2016 r. ogłosił otwarty konkurs ofert na realizację zadania publicznego – prowadzenie w 2017 roku jednego punktu nieodpłatnej pomocy prawnej przez organizację pozarządową prowadzącą działalność pożytku publicznego.

[akta kontroli str. Nr 204-205]

Ogłoszenie Zarządu Powiatu w Elblągu w sprawie otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego w zakresie prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej w 2017 r. zawierało elementy o których mowa w art. 13 ust. 2 ustawy o wolontariacie.

[akta kontroli str. Nr 206-210]

Informację o ogłoszeniu zamieszczono 22 września 2016 r. na: stronie www. powiatu elbląskiego, BIP Starostwa w Elblągu, tablicy ogłoszeń Starostwa Powiatowego. W związku z powyższym, wymogi wynikające z art. 13 ust. 3 ustawy o wolontariacie, zostały spełnione.

[akta kontroli str. Nr 213-222]

Termin do składania ofert wynikający z ogłoszenia konkursu ofert Zarządu Powiatu w Elblągu, wyznaczono na 20 października 2016 r. Ogłoszenie zamieszczono w dniu 22 września 2016 r., w związku z powyższym obowiązek wynikający z art. 13 ust. 1 ustawy o wolontariacie został spełniony.

[akta kontroli str. Nr 208, 213-222]

Do konkursu ofert na realizację zadania publicznego w zakresie prowadzenia w 2017 roku jednego punktu nieodpłatnej pomocy prawnej przez organizację pozarządową prowadzącą działalność pożytku publicznego przystąpiło 9 organizacji:

- 1) Fundacja Centrum Poradnictwa Prawnego;
- 2) Stowarzyszenie Inicjatyw Samorządowych;

- 3) Zaborskie Towarzystwo Naukowe;
- 4) Stowarzyszenie „Bezpieczny Dom”;
- 5) Fundacja Instytut Aktywizacji Regionów;
- 6) Fundacja Młodzi Ludziom;
- 7) Elbląskie Centrum Mediacji i Aktywizacji Społecznej;
- 8) Fundacja TOGATUS PRO BONO;
- 9) Fundacja Honeste Vivere.

[akta kontroli str. Nr 223]

W dniu 9 listopada 2016 r., na posiedzeniu Komisji Konkursowej powołanej przez Zarząd Powiatu w Elblągu, w celu zaopiniowania ofert złożonych w ramach otwartego konkursu na realizację zadania publicznego w zakresie prowadzenia przez organizację pozarządową punktu nieodpłatnej pomocy prawnej dokonano przeglądu złożonych ofert. Wyboru organizacji (zaopiniowania oferty) dokonało 6 członków komisji konkursowej, którzy złożyli oświadczenia dot. bezstronności. Podstawą wyboru organizacji była suma punktów przyznawanych przez członków komisji konkursowej na poszczególnych arkuszach oceny oferty, będących arkuszami merytorycznej oceny oferty złożonej przez organizację.

Oferty 5 organizacji (pkt 1-4 oraz 9) nie spełniały wymogów formalnych i zostały odrzucone przez Komisję.

Komisja Konkursowa pozytywnie zaopiniowała ofertę złożoną przez Elbląskie Centrum Mediacji i Aktywizacji Społecznej (największa ilość przyznanych punktów).

Zarząd Powiatu w Elblągu na posiedzeniu w dniu 15 listopada 2016 r. po zasięgnięciu opinii Komisji Konkursowej dokonał wyboru oferty złożonej przez Elbląskie Centrum Mediacji i Aktywizacji Społecznej w celu powierzenia jej prowadzenia 1 punktu nieodpłatnej pomocy prawnej i wyraził zgodę na podpisanie umowy.

[akta kontroli str. Nr 224-234, 308-309]

Ogłoszenie wyników dotyczące rozstrzygnięcia ww. konkursu, zawierało wszystkie elementy, o których mowa w art. 15 ust. 2h ustawy o wolontariacie. Ogłoszenie zostało zamieszczone zarówno na stronie internetowej Powiatu Elbląskiego oraz na BIP Powiatu, jak i na tablicy ogłoszeń Starostwa Powiatowego w Elblągu, tj. zgodnie z art. 15 ust. 2j ustawy o wolontariacie.

[akta kontroli str. Nr 307, 310-313]

e) ROK 2018

Zarząd Powiatu w Elblągu, Uchwałą Nr 86/2017 w dniu 14 września 2017 r. ogłosił otwarty konkurs ofert na realizację zadania publicznego – prowadzenie w 2018 roku jednego punktu nieodpłatnej pomocy prawnej przez organizację pozarządową prowadzącą działalność pożytku publicznego.

[akta kontroli str. Nr 341-349]

Ogłoszenie Zarządu Powiatu w Elblągu w sprawie otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego w zakresie prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej w

2018 r. zawierało elementy, o których mowa w art. 13 ust. 2 ustawy o wolontariacie.

[akta kontroli str. Nr 343-347]

Informację o ogłoszeniu zamieszczono 15 września 2017 r. na: stronie www. powiatu elbląskiego, BIP Starostwa w Elblągu, tablicy ogłoszeń Starostwa Powiatowego. W związku z powyższym, wymogi wynikające z art. 13 ust. 3 ustawy o wolontariacie, zostały spełnione.

[akta kontroli str. Nr 350-361]

Termin do składania ofert wynikający z ogłoszenia konkursu ofert Zarządu Powiatu w Elblągu, wyznaczono na 6 października 2017 r. Ogłoszenie zamieszczono w dniu 15 września 2017 r., w związku z powyższym obowiązek wynikający z art. 13 ust. 1 ustawy o wolontariacie został spełniony.

[akta kontroli str. Nr 345, 350-361]

Do konkurs ofert na realizację zadania publicznego w zakresie prowadzenia w 2018 roku jednego punktu nieodpłatnej pomocy prawnej przez organizację pozarządową prowadzącą działalność pożytku publicznego przystąpiło 11 organizacji:

- 1) Fundacja w Służbie Wsi;
- 2) Fundacja Młodzi Ludziom;
- 3) Fundacja „Inicjatywa Kobiet Aktywnych”;
- 4) Zaborskie Towarzystwo Naukowe;
- 5) Stowarzyszenie „Bezpieczny Dom”;
- 6) Elbląskie Centrum Mediacji i Aktywizacji Społecznej;
- 7) Stowarzyszenie Inicjatyw Samorządowych;
- 8) Fundacja Instytut Aktywizacji Regionów;
- 9) Fundacja Honeste Vivere;
- 10) Stowarzyszenie „Inicjatyw Na Rzecz Praw i Ochrony Obywateli”;
- 11) Elbląska Rada Konsultacyjna Osób Niepełnosprawnych.

[akta kontroli str. Nr 362]

W dniu 7 listopada 2017 r., na posiedzeniu Komisji Konkursowej powołanej przez Zarząd Powiatu w Elblągu, w celu zaopiniowania ofert złożonych w ramach otwartego konkursu na realizację zadania publicznego w zakresie prowadzenia przez organizację pozarządową punktu nieodpłatnej pomocy prawnej dokonano przeglądu złożonych ofert. Wyboru organizacji (zaopiniowania oferty) dokonało 6 członków komisji konkursowej, którzy złożyli oświadczenia dot. bezstronności. Podstawą wyboru organizacji była suma punktów przyznawanych przez członków komisji konkursowej na poszczególnych arkuszach oceny oferty, będących arkuszami merytorycznej oceny oferty złożonej przez organizację.

Oferty 5 organizacji (pkt 2, 5, 7, 9, 11) nie spełniały wymogów formalnych i zostały odrzucone przez Komisję. Oferta jednej organizacji (pkt 3) została odrzucona ze względu na fakt, iż jej cele statutowe nie obejmowały zadań dotyczących konkursu.

Na podstawie protokołu w sprawie zaopiniowania ofert złożonych w ramach otwartego

konkursu na realizację zadania publicznego w zakresie prowadzenia przez organizację pozarządową punktu nieodpłatnej pomocy prawnej w dniu 7 listopada 2017 r. Komisja Konkursowa pozytywnie zaopiniowała ofertę złożoną przez Elbląskie Centrum Mediacji i Aktywizacji Społecznej – największa ilość przyznanych punktów.

Zarząd Powiatu w Elblągu na posiedzeniu w dniu 14 listopada 2017 r. po zasięgnięciu opinii Komisji Konkursowej dokonał wyboru oferty złożonej przez Elbląskie Centrum Mediacji i Aktywizacji Społecznej w celu powierzenia jej prowadzenia 1 punktu nieodpłatnej pomocy prawnej i wyraził zgodę na podpisanie umowy.

[akta kontroli str. Nr 363-449]

Ogłoszenie wyników dotyczące rozstrzygnięcia ww. konkursu, zawierało wszystkie elementy, o których mowa w art. 15 ust. 2h ustawy o wolontariacie. Ogłoszenie zostało zamieszczone zarówno na stronie internetowej Powiatu Elbląskiego oraz na BIP Powiatu, jak i na tablicy ogłoszeń Starostwa Powiatowego w Elblągu, tj. zgodnie z art. 15 ust. 2j ww. ustawy.

[akta kontroli str. Nr 450-453]

4) Zawarcie umów z adwokatami lub radcami prawnymi – art. 6 ustawy, art. 26 ust. 5 ustawy.

Art. 6 ust. 1 ustawy stanowi, że adwokat lub radca prawny udziela nieodpłatnej pomocy prawnej na podstawie umowy zawartej z powiatem. Elementy umowy określa ust. 2 ww. przepisu, zgodnie z którym, umowa zawiera w szczególności:

- 1) wskazanie miejsca i czasu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej;
- 2) określenie wynagrodzenia za udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej;
- 3) określenie sposobu korzystania z lokalu, w którym będzie usytuowany punkt nieodpłatnej pomocy prawnej;
- 4) wskazanie niezbędnych urządzeń technicznych, w tym zapewniających dostęp do bazy aktów prawnych umożliwiające udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej;
- 5) zasady zapewniania dostępu do bazy aktów prawnych umożliwiającego udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej;
- 6) zasady zapewniania przez adwokata lub radcę prawnego zastępstwa w przypadku, gdy nie będzie on w stanie osobiście udzielać nieodpłatnej pomocy prawnej;
- 7) zasady jej rozwiązania.

a) Realizacja zadania w 2016 roku

Z art. 26 ust. 5 ustawy wynika, że umowy, o których mowa w art. 6 ustawy są zawierane do 31 grudnia 2015 r.

Przepisy art. 26 ustawy są przepisami przejściowymi, które miały zastosowanie do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej w 2016 r.

Powiat Elbląski, reprezentowany przez Zarząd Powiatu, w imieniu którego działali Starosta oraz Wicestarosta przy kontrasygnacie Skarbnika Powiatu zawarł z radcą prawnym wskazanym przez Okręgową Izbę Radców Prawnych w Gdańsku umowę na świadczenie nieodpłatnej pomocy prawnej od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 r.

Przedmiotowa umowa zawarta została w dniu 28 grudnia 2015 r., tj. w terminie wynikającym z art. 26 ust. 5 ustawy.

[akta kontroli str. Nr 191-193]

b) Realizacja zadania w 2017 roku

Powiat Elbląski, reprezentowany przez Zarząd Powiatu, w imieniu którego działali Starosta oraz Wicestarosta przy kontrasygnacie Skarbnika Powiatu zawarł z radcą prawnym wskazanym przez Okręgową Izbę Radców Prawnych w Gdańsku umowę na świadczenie nieodpłatnej pomocy prawnej od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r. Przedmiotowa umowa zawarta została w dniu 28 grudnia 2016 r., tj. w terminie umożliwiającym świadczenie usługi od 1 stycznia 2017 r.

[akta kontroli str. Nr 328-330]

c) Realizacja zadania w 2018 roku

Powiat Elbląski, reprezentowany przez Zarząd Powiatu, w imieniu którego działali Starosta oraz Wicestarosta przy kontrasygnacie Skarbnika Powiatu zawarł z radcą prawnym wskazanym przez Okręgową Izbę Radców Prawnych w Gdańsku umowę na świadczenie nieodpłatnej pomocy prawnej od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 r. Przedmiotowa umowa zawarta została w dniu 22 grudnia 2017 r., tj. w terminie umożliwiającym świadczenie usługi od 1 stycznia 2018 r.

[akta kontroli str. Nr 465-467]

Skontrolowano wszystkie umowy. W przedmiotowych umowach wątpliwości kontrolujących budziło spełnienie obowiązku wynikającego z art. 6 ust. 2 pkt 5 ustawy, tj. określenie zasad zapewniania dostępu do bazy aktów prawnych umożliwiającego udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej.

W powyższej sprawie wyjaśnień udzielił Sekretarz Powiatu, cyt.: *„Powiat, realizując zadanie z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej, zapewnia pomieszczenie wyposażone zgodnie z wymogami określonymi w § 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 grudnia 2015 r. w sprawie sposobu udzielania i dokumentowania nieodpłatnej pomocy prawnej, w tym w komputer z dostępem do wewnętrznej sieci i Internetu. W ramach tej sieci udostępniony jest system informacji prawnej. Stąd też umowa zawarta z radcą prawnym realizującym to zadanie zawiera jedynie ogólny zapis, cyt. „Pomoc organizacyjno–techniczną w bieżącym funkcjonowaniu punktu nieodpłatnej pomocy prawnej w zakresie napraw zagwarantowanych mocą niniejszej umowy sprzętu, sieci lub systemu informatycznego oraz zabezpieczenie materiałów biurowych i **systemu umożliwiającego dostęp do bazy aktów prawnych zapewnia Wydział Organizacyjny Starostwa Powiatowego w Elblągu (§ 1 ust. 5 umowy) – w ramach LEX Wolters Kluwer.**”*

Kontrolujący przyjęli powyższe wyjaśnienia i w związku tym uznali, że we wszystkich umowach z radcami prawnymi, w zakresie świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej, w 2016, 2017 i 2018 roku, zawarto elementy wskazane w art. 6 ust. 2 ustawy.

[akta kontroli str. Nr 511-512]

5) Zawarcie umów z organizacjami pozarządowymi – art. 11 ust. 7 – 9 ustawy, art. 26 ust. 5 ustawy.

Stosownie do art. 11 ust. 7 ustawy, organizacja pozarządowa zapewnia udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej na podstawie umowy zawartej z powiatem, do której stosuje się odpowiednio przepisy art. 6 ust. 2 pkt 1 i 3 – 6.

Z art. 26 ust. 5 ustawy wynika, że umowy, o których mowa w art. 6, są zawierane do 31 grudnia 2015 r. Przepisy art. 26 ustawy są przepisami przejściowymi, które miały zastosowanie do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej w 2016 r.

a) Realizacja zadania w 2016 roku

Umowa Nr 46/OR/2015 o powierzenie realizacji zadania publicznego pod nazwą Prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej, zawarta została ze Stowarzyszeniem Elbląskie Centrum Mediacji i Aktywizacji Społecznej w dniu 31 grudnia 2015 r., tj. w terminie zgodnym z art. 26 ust. 5 ustawy.

[akta kontroli str. Nr 172-184]

b) Realizacja zadania w 2017 roku

Umowa Nr 51/OR/2016 o powierzenie realizacji zadania publicznego pod nazwą Prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej, zawarta została ze Stowarzyszeniem Elbląskie Centrum Mediacji i Aktywizacji Społecznej w dniu 22 grudnia 2016 r., tj. w terminie umożliwiającym realizację zadania od 1 stycznia 2017 r.

[akta kontroli str. Nr 314-321]

c) Realizacja zadania w 2018 roku

Umowa Nr 60/OR/2017 o powierzenie realizacji zadania publicznego pod nazwą Prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej, zawarta została ze Stowarzyszeniem Elbląskie Centrum Mediacji i Aktywizacji Społecznej w dniu 21 grudnia 2017 r., tj. w terminie umożliwiającym realizację zadania od 1 stycznia 2018 r.

[akta kontroli str. Nr 454-461]

W wyniku weryfikacji umów kontrolujący stwierdzili uchybienia polegające na braku w przedmiotowych umowach elementów:

Rok 2016 wynikających z art. 6 ust. 2 pkt:

- a) 3 ustawy, tj., określenie sposobu korzystania z lokalu, w którym będzie usytuowany punkt nieodpłatnej pomocy prawnej,
- b) 4 ustawy, tj., wskazanie niezbędnych urządzeń technicznych, w tym zapewniających dostęp do bazy aktów prawnych umożliwiające udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej,
- c) 5 ustawy, tj. zasady zapewniania dostępu do bazy aktów prawnych umożliwiającego udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej,
- d) 6 ustawy, tj. zasady zapewniania przez adwokata lub radcę prawnego zastępstwa w przypadku, gdy nie będzie on w stanie osobiście udzielać nieodpłatnej pomocy prawnej.

Lata 2017-2018 wynikających z art. 6 ust. 2 pkt:

- a) 4 ustawy, tj., wskazanie niezbędnych urządzeń technicznych, w tym zapewniających dostęp do bazy aktów prawnych umożliwiający udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej,
- b) 5 ustawy, tj. zasady zapewniania dostępu do bazy aktów prawnych umożliwiającego udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej.

Skutkiem opisanego powyżej uchybienia było naruszenie obowiązku wynikającego z art. 6 ust. 2 pkt 3- 6 ustawy. Odpowiedzialnymi za powstanie ww. uchybienia są: pracownik realizujący zadanie oraz osoba bezpośrednio go nadzorująca.

Wyjaśnień w powyższej sprawie udzielił Sekretarz Powiatu, stwierdzając, że cyt.: *„Powiat, realizując zadanie z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej, powierza prowadzenie 1 punktu nieodpłatnej pomocy prawnej organizacji pozarządowej, wyłonionej w drodze otwartego konkursu ofert, przeprowadzonego na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. W roku 2016 umowa z organizacją pozarządową nie zawierała zapisów wynikających z art. 6 ust. 2 pkt 3 – 6 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej i edukacji prawnej, mimo pełnej realizacji wszystkich unormowań wynikających z tej ustawy. Fakt ten wynikał z przyjętego założenia, że wzór umowy określony rozporządzeniem ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 sierpnia 2016 r. w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań jest obowiązującym wzorem i nie może być zmieniany. Aktualnie wydaje się, że przepis art. 6 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej i edukacji prawnej ma charakter *lex specialis* w stosunku do zapisów ww. rozporządzenia, o czym świadczą również Państwa pytania. W odniesieniu do umowy na rok 2017 i 2018, z uwagi, iż punkt prowadzony przez organizację pozarządową, znajduje się w budynku filii Urzędu w Pasłęku, gdzie również zapewniona jest wewnętrzna sieć internetowa, w umowie zawarto jedynie ogólne zapisy w § 2 ust. 6,7 i 9 umowy. Niemniej, dla doprecyzowania zapisów, zgodnie z brzmieniem art. 6 ust. 2 pkt 4 - 5 ustawy, do umowy z radcą prawnym na rok 2018, wprowadzimy aneksem stosowne zmiany, o czym poinformujemy (...) odrębnym pismem.”*

[akta kontroli str. Nr 511-514]

W dniu 26 czerwca 2018 r. sporządzony został Aneks Nr 1 do umowy Nr 60/OR/2017 o powierzenie realizacji zadania publicznego pod nazwą Prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej, zawartej przez Powiat Elbląski ze Stowarzyszeniem Elbląskie Centrum Mediacji i Aktywizacji Społecznej. W przedmiotowym aneksie uzupełniono brakujące elementy wynikające z art. 6 ust. 2 pkt:

- 4 ustawy, tj., wskazanie niezbędnych urządzeń technicznych, w tym zapewniających dostęp do bazy aktów prawnych umożliwiający udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej,
- 5 ustawy, tj. zasady zapewniania dostępu do bazy aktów prawnych umożliwiającego udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej.

[akta kontroli str. Nr 528-530]

W związku z powyższym uchybienie dotyczące elementów umowy z 2018 roku zostało usunięte.

6) Wypełnianie przez powiat obowiązków informacyjnych wobec właściwego wojewody – art. 10 ust. 3 ustawy.

Art. 10 ust. 3 ustawy stanowi, że o każdym zawartym porozumieniu albo wskazaniu adwokatów lub radców prawnych, wyznaczonych do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej w trybie, o którym mowa w ust. 2, powiat niezwłocznie zawiadamia właściwego wojewodę.

a) Realizacja obowiązku w okresie 2015/2016

- pismem z dnia 2 listopada 2015 r. znak: OR.0121.2.2015, Starosta Elbląski poinformował, że wyznaczył lokale w których będzie udzielana nieodpłatna pomoc prawna i opracował harmonogram udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej. Poinformował również, że Powiat Elbląski zawarł porozumienie z Okręgową Izbą Radców Prawnych w Gdańsku, jak również przekazał całą korespondencję dotyczącą udzielania porad prawnych na terenie Powiatu tylko przez radców prawnych.

[akta kontroli str. Nr 197]

b) Realizacja obowiązku w okresie 2016/2017

- pismem z dnia 2 grudnia 2016 r. znak: OR.8130.25.2016, Starosta Elbląski poinformował że w Powiecie Elbląskim uruchomione zostaną dwa punkty nieodpłatnej pomocy prawnej, jeden obsługiwany przez radców prawnych drugi przez organizację pozarządową wyłonioną w wyniku otwartego konkursu ofert. W dniu 9 listopada Powiat zawarł porozumienie z Okręgową Izbą Radców Prawnych w Gdańsku. OIRP poinformowała Powiat Elbląski, że nieodpłatna pomoc prawna będzie udzielana na terenie Powiatu Elbląskiego tylko przez radców prawnych. Na dzień przekazania przedmiotowych informacji trwa uzgadnianie warunków umowy z radcą prawnym wyznaczonym do świadczenia usług.

[akta kontroli str. Nr 331]

c) Realizacja obowiązku w okresie 2017/2018

- pismem z dnia 11 grudnia 2016 r. znak: OR. 8130.29.2017KS, Starosta Elbląski poinformował, że zawarł porozumienie dot. udzielania w 2018 r. nieodpłatnej pomocy prawnej z Okręgową Izbą Radców Prawnych w Gdańsku. Ogłosił konkurs w zakresie udzielania nieodpłatnych porad prawnych przez organizację pozarządową. Poinformował że w Powiecie Elbląskim uruchomione zostaną dwa punkty nieodpłatnej pomocy prawnej, jeden obsługiwany przez radców prawnych drugi przez organizację pozarządową wyłonioną w wyniku otwartego konkursu ofert.
- Kolejnymi pismami Starosta informował Wojewodę w zakresie realizacji zadania dotyczącego nieodpłatnej pomocy prawnej.

[akta kontroli str. Nr 468-477]

7) Spełnienie wymogów, wynikających z rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 grudnia 2015 r. w sprawie sposobu udzielania i dokumentowania nieodpłatnej pomocy prawnej (Dz. U. z 2015 r. poz. 2186), zwanego dalej „rozporządzeniem”, w zakresie dotyczącym lokali, w których są usytuowane punkty nieodpłatnej pomocy prawnej (§ 3 – § 5 rozporządzenia).

Wymogi dotyczące lokali, w których będą usytuowane punkty nieodpłatnej pomocy prawnej zostały określone w § 3 – § 5 rozporządzenia, stanowiących, że:

§ 3. 1. Nieodpłatnej pomocy prawnej udziela się w punktach nieodpłatnej pomocy prawnej, usytuowanych w lokalach określonych zgodnie z art. 9 ustawy.

2. Nieodpłatnej pomocy prawnej udziela się osobie uprawnionej osobiście, z wyłączeniem użycia środków komunikowania się na odległość.

§ 4. Informację o lokalizacji punktów nieodpłatnej pomocy prawnej wraz z harmonogramem wskazującym dni i godziny, w których jest udzielana nieodpłatna pomoc prawna, zamieszcza się na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej właściwego powiatu i gminy, na których obszarze są zlokalizowane te punkty, oraz może ona zostać podana do wiadomości w sposób zwyczajowo przyjęty. Informacja zawiera wskazanie, w których punktach nieodpłatnej pomocy prawnej jest udzielana nieodpłatna pomoc prawna przez adwokata lub radcę prawnego oraz które z punktów nieodpłatnej pomocy prawnej są prowadzone przez organizacje pozarządowe, ze wskazaniem danych tych organizacji, oraz czy udzielana w tych punktach nieodpłatna pomoc prawna jest świadczona przez adwokata, radcę prawnego albo osobę, o której mowa w art. 11 ust. 3 ustawy.

§ 5. 1. W lokalu, w którym jest udzielana nieodpłatna pomoc prawna, zapewnia się:

- 1) dostęp do sieci energetycznej, telekomunikacyjnej oraz teleinformatycznej;
- 2) wyodrębnione pomieszczenie do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej umożliwiające zachowanie dyskrecji przy udzielaniu tej pomocy.
2. Wyposażenie lokalu zapewnia bezpieczne przechowywanie dokumentów zawierających dane osobowe, w sposób uniemożliwiający dostęp do nich osobom nieupoważnionym.
3. Dostęp do lokalu uwzględnia potrzeby osób niepełnosprawnych.
4. Oznaczenie lokalu wskazuje, że jest w nim udzielana nieodpłatna pomoc prawna oraz dni i godziny jej udzielania.
5. W miejscu przeznaczonym dla osób oczekujących na udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej udostępnia się informacje o zasadach udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, osobach uprawnionych do jej otrzymania oraz sposobach wykazywania uprawnienia do uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej, a także o wszystkich punktach nieodpłatnej pomocy prawnej zlokalizowanych na obszarze powiatu. Informacja zawiera wskazanie, w których punktach nieodpłatnej pomocy prawnej jest udzielana nieodpłatna pomoc prawna przez adwokata lub radcę prawnego oraz które z punktów nieodpłatnej pomocy prawnej są prowadzone przez organizacje pozarządowe, ze wskazaniem danych tych organizacji, oraz czy udzielana w tych punktach nieodpłatna pomoc prawna jest świadczona przez adwokata, radcę prawnego albo osobę wymienioną w art. 11 ust. 3 ustawy.

Podczas trwania czynności kontrolnych, tj. 13 czerwca 2018 r., w obecności pracownika

Starostwa, przeprowadzono oględziny lokali z terenu Powiatu Elbląskiego, w których usytuowane są 2 punkty udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej.

Podczas oględzin lokali stwierdzono, że lokal Nr 2 prowadzony przez organizację pozarządową, zlokalizowany w Pasłęku przy ul. Wojska Polskiego 14 (Filia Starostwa Powiatowego w Elblągu) nie spełnia wymogów określonych w § 5 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 grudnia 2015 r. w sprawie sposobu udzielania i dokumentowania nieodpłatnej pomocy prawnej (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 318), zwanego dalej „rozporządzeniem”, poprzez umiejscowienie tego lokalu na poziomie wysokiego parteru budynku będącym filią Starostwa Powiatowego. Należy również wskazać, że dostęp do samego budynku nie budzi zastrzeżeń, jednakże aby dostać się do lokalu w którym udzielane są nieodpłatne porady prawne należy pokonać 5 stopni schodów (bez podjazdu). W budynku filii Starostwa brak jest windy, dzięki której osoba niepełnosprawna lub z problemami w poruszaniu się, mogłaby dostać się do lokalu, w którym udzielana jest pomoc prawna.

[akta kontroli str. Nr 495-510]

Wyjaśnień w powyższej sprawie udzielił Sekretarz Powiatu, cyt.: *„Punkt nieodpłatnej pomocy prawnej umiejscowiony w filii Urzędu w Pasłęku, zapewnia nieodpłatną pomoc prawną dla mieszkańców powiatu z terenów gminy Pasłęk oraz sąsiednich gmin wiejskich. Z uwagi na brak środków finansowych w budżecie Powiatu na usunięcie barier architektonicznych w ww. budynku, dla zapewnienia obsługi osób niepełnosprawnych zarówno pracownicy Urzędu, jak i radcowie świadczący nieodpłatną pomoc prawną gotowi są do jej udzielania poprzez wyjście do tej osoby na zewnątrz, z zachowaniem należytej staranności.”*

[akta kontroli str. Nr 512-514]

Odnosząc się do powyższych wyjaśnień należy zaznaczyć, że likwidacja barier funkcjonalnych, umożliwiająca osobom niepełnosprawnym uczestnictwo w życiu publicznym, należy do szczególnych obowiązków organów administracji. Każdy organ administracji powinien dołożyć należytej staranności, aby stworzone zostały w jego obiektach warunki techniczne umożliwiające korzystanie z nich przez osoby niepełnosprawne, a w szczególności poruszające się na wózkach inwalidzkich.

Również w przypadku realizacji zadania w zakresie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, zgodnie z § 5 ust. 3 rozporządzenia, dostęp do lokalu, w którym udzielana jest nieodpłatna pomoc prawna powinien uwzględniać potrzeby osób niepełnosprawnych. Oznacza to przede wszystkim, że każdy zainteresowany z problemami w poruszaniu się, nie powinien być ograniczony w dostępie do punktów nieodpłatnej pomocy prawnej. Jest to szczególnie istotne dla zapewnienia komfortu osób niepełnosprawnych, które dzięki istnieniu odpowiednich stałych podjazdów oraz umiejscowieniu pomieszczeń, w których udzielane są porady prawne na parterach budynków, nie będą zmuszone zwracać się o pomoc do innych osób – pracowników urzędu, jak i osób udzielających bezpośrednio porad w zakresie nieodpłatnej pomocy prawnej.

Brak spełnienia wymogów określonych w § 5 ust. 3 rozporządzenia stanowi

nieprawidłowość.

Przyczyną powstania nieprawidłowości było niewłaściwe umiejscowienie lokalu w którym udzielane są nieodpłatne porady prawne, co w konsekwencji mogło doprowadzić do utrudnionego dostępu do tego lokalu osobom niepełnosprawnym.

Skutkiem nieprawidłowości było naruszenie przepisów § 5 ust. 3 rozporządzenia. Odpowiedzialnym za powstanie ww. nieprawidłowości była osoba podejmująca decyzje odnośnie lokalizacji punktów, w których udzielane są nieodpłatne porady prawne.

Lokal Nr 1 w którym udzielane są nieodpłatne porady prawne prowadzony przez Powiat Elbląski zlokalizowany w siedzibie Starostwa Powiatowego w Elblągu, ul. Saperów 14 A, III piętro, pok. 304, 82-300 Elbląg, w całości spełnia wymogi określone w § 5 ust. 3 ww. rozporządzenia, co potwierdza dokumentacja z oględzin, w tym dokumentacja zdjęciowa.

[akta kontroli str. Nr 482-494]

8) Ocena dokonywania przez Powiat analizy funkcjonowania nieodpłatnej pomocy prawnej w zakresie wynikającym z pisma Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości z 23 grudnia 2016 r., znak: DZP-VII-5641-203/16/1.

Z informacji przekazanych przez Sekretarza Powiatu Elbląskiego wynika, że cyt.:

- *lokalizacja punktów nieodpłatnej pomocy prawnej była analizowana, o czym informowaliśmy już w piśmie z dnia 20.01.2017r., znak: OR.8130.6.2017.KS (kopia w załączeniu). Wskazywaliśmy wówczas, iż dokonując wyboru lokalizacji, wzięto pod uwagę rozmieszczenie gmin z terenu powiatu elbląskiego oraz dostępność proponowanych lokali dla mieszkańców Powiatu, przy założeniu, że zadanie to Powiat będzie realizował samodzielnie.*

Uwzględniając powyższe, punkty nieodpłatnej pomocy prawnej zlokalizowano w:

- 1) *budynku Starostwa Powiatowego w Elblągu, ul. Saperów 14A, od poniedziałku do piątku w godz. od 8¹⁵ do 12¹⁵ - dla mieszkańców gmin Elbląg, Milejewo, Tolkmicko, Gronowo Elbląskie*
 - 2) *budynku Starostwa Powiatowe w Elblągu, filia w Pasłęku ul. Wojska Polskiego 14 od poniedziałku do piątku w godz. od 9⁰⁰ do 13⁰⁰ (od roku 2018 zmieniono godziny przyjmowania interesantów w środy od 13⁰⁰ do 17⁰⁰ - dla mieszkańców gmin Pasłęk, Młynary, Rychliki, Markusy, Godkowo.*
- *takie analizy miały wpływ przy wyznaczaniu punktów na rok 2017 i 2018 – utrzymano status quo,*
 - *podział na mieszkańców konkretnych gmin ma charakter umowny i wszyscy uprawnieni są obsługiwani niezależnie od miejsca zamieszkania. Punkty funkcjonują w dwóch odrębnych lokalizacjach, tym samym nie zachodzi okoliczność funkcjonowania obu punktów pod tym samym adresem, jak również sytuacja funkcjonowania 1 punktu z więcej niż jedną lokalizacją (art. 8 ust. 2 zd. 2 ustawy),*
 - *realizując zadania wynikające z ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej i edukacji prawnej podjęto szereg działań mających na celu upowszechnienie informacji o*

możliwości uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej jak największej liczbie mieszkańców powiatu. W tym celu informacja o lokalizacji punktów została umieszczona na stronie podmiotowej BIP, stosowne informacje rozpowszechniane są również poprzez Powiatowy Urząd Pracy oraz jednostki pomocy społecznej i organizacje pozarządowe, w tym w szczególności w mieście Pasłęk.

- zestawienie udzielonych porad prawnych wskazuje na wysoką skuteczność punktu zlokalizowanego w Pasłęku, mimo istniejących w tym budynku barier architektonicznych. W roku 2016 w punkcie tym udzielono 312 porad prawnych (167 w punkcie w Elblągu), w roku 2017 – 355 porad (106 w punkcie w Elblągu), a w roku 2018 w okresie styczeń – maj – 162 porady prawne (natomiast w punkcie w Elblągu 32).*

[akta kontroli str. Nr 512-513]

W świetle powyższych informacji oraz na podstawie dowodów zgromadzonych podczas trwania czynności kontrolnych, wymogi wynikające z pisma Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości z 23 grudnia 2016 r., znak: DZP-VII-5641-203/16/1 są realizowane.

Do ustaleń kontroli nie zostały wniesione zastrzeżenia.

9) Zalecenia

Mając na uwadze powyższe ustalenia i oceny wnoszę o:

1. Podejmowanie starań w zakresie zapewnienia równomiernego udziału adwokatów i radców prawnych w wykonywaniu zadania polegającego na świadczeniu nieodpłatnej pomocy prawnej, zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 1 ustawy.
2. Zapewnienie w lokalach przeznaczonych do świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej warunków określonych w § 5 ust. 3 rozporządzenia, tj. uwzględnienie dostępu do lokali osób niepełnosprawnych.

Jednocześnie, ze względu na fakt, iż aneksem Nr 1 do umowy Nr 60/OR/2017 o powierzenie realizacji zadania publicznego pod nazwą *Prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej*, zawartej przez Powiat Elbląski ze Stowarzyszeniem Elbląskie Centrum Mediacji i Aktywizacji Społecznej, uzupełniono brakujące elementy wynikające z art. 6 ust. 2 pkt 4 i 5 ustawy, odstępuje się od formułowania zaleceń pokontrolnych w powyższym zakresie.

Proszę Pana Starostę o podjęcie działań mających na celu usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości oraz o poinformowanie Wojewody Warmińsko – Mazurskiego w terminie 14 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia, o sposobie wykorzystania uwag i wniosków oraz wykonania zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI

Artur Chojecki